

Полтавський державний аграрний університет
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ЯК ОТРИМАТИ ГРАНТ? ПОРАДИ ДЛЯ НАПИСАННЯ УСПІШНОЇ ЗАЯВКИ НА ГРАНТ

29 квітня – 9 червня 2024 року

УДК 001.8:37.014.543.3(062.552)

Я 44

Організаційний комітет:

Галич Олександр Анатолійович – кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавського державного аграрного університету, голова організаційного комітету;

Аранчій Валентина Іванівна – кандидат економічних наук, професор, перший проректор Полтавського державного аграрного університету, заступник голови організаційного комітету;

Горб Олег Олександрович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, проректор з науково-педагогічної, наукової роботи Полтавського державного аграрного університету, заступник голови організаційного комітету;

Дячков Дмитро Володимирович – доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій Полтавського державного аграрного університету;

Макаренко Петро Миколайович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету;

Вакуленко Юлія Валентинівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, керівник Навчально-наукового центру інформаційно-комунікаційних освітніх технологій та освіти дорослих Полтавського державного аграрного університету;

Дудник Володимир Васильович – кандидат технічних наук, керівник відділу із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку Полтавського державного аграрного університету.

Як отримати грант? Поради для написання успішної заявки на грант : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 29 квітня – 9 червня 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 68 с.

ISBN 978-966-397-401-9

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Як отримати грант? Поради для написання успішної заявки на грант» (29 квітня – 9 червня 2024 року).

УДК 001.8:37.014.543.3(062.552)

© Полтавський державний аграрний університет, 2024

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2024

ISBN 978-966-397-401-9

ЗМІСТ

Етнодемографія в системі гуманітарних наук: сучасні проблеми дослідження	
Боян-Гладка С. П.	5
Особливості грантово-проектної діяльності в україністиці	
Видайчук Т. Л.	7
Ефективні стратегії фандрайзингу для освітніх проєктів	
Герасимова Л. В.	9
Управління поведінкою колективу підприємства: регулювання, переваги та основні способи впливу	
Гункевич М. Б.	11
Найефективніші методи викладання латинської мови у медичному ЗВО України	
Гуцол М. І.	14
Механізми вдосконалення організаційної компетентності посадових осіб місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні	
Дзєга В. Д.	18
Резерви підвищення ділової активності підприємства	
Килин О. В.	21
Мовна особистість у сучасному українському пісенному дискурсі	
Клєцова О. Є.	24
Current status, trends and problems of the use of loan capital in the flour and cereals industries of Ukraine	
Kulakovska T. A.	29
Наукова дипломатія як механізм публічної дипломатії	
Любченко А. В.	33
«Фандрейзингова та грантова діяльність»: визначення понять та актуальність введення освітнього компоненту у ЗВО України	
Маруховська-Картунова О. О.	37
Підвищення кваліфікації як форма безперервної освіти дорослих	
Павлик М. П.	42
Управління ризиками при реалізації грантових проєктів	
Пилипенко Т. В.	45
Грантові можливості для туристичної сфери в умовах післявоєнної відбудови	
Роїк О. Р.	48

Отже, ділова активність підприємства за сучасних умов є інтегральною характеристикою підприємства та охоплює напрями, спрямовані на підвищення його фінансового стану та конкурентоспроможності.

Література:

1. Тимчишин-Чемерис Ю. В. Поняття ділової активності підприємства та напрями її підвищення. *Наука онлайн*. 2015. № 14. С. 161–170.
2. Аналіз теоретичних аспектів ділової активності підприємства та існуючих підходів до її оцінювання. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 3. С. 76–80.
5. Богацька Н. М. Методичні підходи до оцінки платоспроможності сучасних підприємств. *Економічний простір*. 2010. № 41. С. 212–222.
4. Петренко Л. М. Оцінка та напрями покращення ділової активності підприємства. *Економічні науки*. 2010. № 18. С. 101–105.
5. Богацька Н. М. Ділова активність підприємства та резерви її підвищення *Економічні студії*. 2018. № 1(19). С. 31–39.

МОВНА ОСОБИСТІТЬ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ПІСЕННОМУ ДИСКУРСІ

Клещова О. Є.

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української мови

Інститут філології і журналістики

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

м. Полтава, Україна

Вільне самовираження особистості, а саме сучасної пісенної мовної особистості в пісенному дискурсі нині на часі, оскільки живемо у надскладні часи – пандемій, війн, різних геополітичних зрушень, і допомагає пересічній людині усе це пережити пісня. Наша українська душа спрагла до краси слова, до мистецтва мелодії.

Відомі українські мовознавиці С. Єрмоленко і Л. Мацько стверджують, що «мовна особистість – це той носій мови, який не лише володіє сумою лінгвістичних знань (знає поняття й відповідні правила) чи репродукує мовну діяльність, а й має навички активної роботи зі словом. Підвалини мовної особистості – пробудження індивідуальної

мовотворчості, таке засвоєння мови, яке забезпечує вільне самовираження особистості у різних сферах людського спілкування» [9, с. 130].

Український учений у галузі комунікативної лінгвістики і філософії мови Ф. Бацевич слушно зазначав: «Особистість, зокрема мовна, формується в конкретному соціальному, етнічному і мовно-культурному середовищі, асимілюючи за допомогою мови його різноманітний досвід» [1, с. 11].

Мовознавиця Т. Космеда констатує, що зазвичай мовну особистість трактують як «сукупність властивостей індивідуума», яка спроможна породжувати особисті висловлювання й створювати можливості для сприйняття висловлювань інших людей. Кожна людина, зрозуміло, має мовну здатність, тобто вроджені характерні риси, що дають змогу оволодіти мовою. Конститутивною ознакою мовної особистості «є її мовна спроможність, мовна й комунікативна компетенції, особливе світобачення, світосприйняття та світорозуміння, що відображається в індивідуальній мовній картині світу, а фіксується, відповідно, в когнітивній картині світу» [7, с. 18–19].

Сучасний вітчизняний пісенний дискурс (як цілком самостійний прошарок) нині становить значний відсоток пісень про війну, про нашу сучасну історію звитяжної боротьби за свою національну ідентичність; воєнний пісенний дискурс вирізняється особливою комунікативною спрямованістю, оскільки символи, образи сучасного українського пісенного дискурсу, присвячені подіям російсько-української агресії, в сучасній культурі вони формують простір української національної ідентичності, стають тим підґрунтям для утвердження загальних, спільних для всього нашого покоління, життєвих цінностей і сенсів. Українська пісня нині тримає мовний фронт, пісня єднає людей; сьогодні бути українцем – це особлива місія у світі, світовий тренд [5, с. 94].

Сучасний український пісенний дискурс можна охарактеризувати як «складну єдність вербального і невербального / музичного компонентів; українська пісня дає змогу людині досягнути гармонії із навколишнім світом, бо наділена здатністю відтворення та передання емоцій / почуттів, оскільки співак / автор-виконавець намагається знайти відгук у серці слухача, віднайти ті глибинні струни людської душі, які будуть бриніти» [4, с. 98].

І вони бринять у серцях і душах не лише українців, а й у людей у всьому світі, бо підтвердженням цьому є перемоги (Україна тричі перемагала на «Євробаченні») наших співвітчизників у щорічному міжнародному пісенному конкурсі «Євробачення», яке має довгу історію. Минулого століття у 1950-х роках, коли після Другої світової війни відбудовувалася Європа, зародилася в Європейській мовній

спілці ідея створення міжнародного пісенного конкурсу, який би транслювався одночасно у всіх країнах мовної спілки.

Україна дебютувала у конкурсі «Євробачення» 2003 року: Олександр Пономарьов у Латвії представляв країну із піснею «Hasta la vista», посівши 14 місце. Наступного 2004 року наша Руслана Лижичко принесла Україні першу перемогу, посівши 1-ше місце у Стамбулі (Туреччина) із піснею «Wild Dances» / «Дикі танці», здобувши право на проведення ювілейного 50-го пісенного конкурсу в Україні.

У 2016 році другу перемогу нам приніс виступ Джамали із піснею «1944», яка була присвячена трагічним подіям, пов'язаним із депортацією кримських татар. Третю перемогу нам подарував у 2022 році у Турині гурт «Kalush Orchestra» із піснею «Стефанія» – рекомпозицією українською мовою.

Отже, за всі 20 конкурсних років усі представники України виступали у гранд-фіналі, тричі українські виконавці: Руслана, Джамала і гурт «Kalush Orchestra» здобували перемогу нашій країні в міжнародному пісенному конкурсі.

В українському пісенному дискурсі закладено глибинний еталон українськості – еталон нашої культури. Нас, українців, народи інших країн асоціюють не тільки із Шевченками: Тарасом та Андрієм, а також із нашою українською піснею. Вперше пісню повністю українською мовою було виконано на конкурсі у 2021 році в Роттердамі, де гурт «Go_A» представив Україну на «Євробаченні» з піснею «Шум».

«Феномен пісні «Шум»... полягає в тому, що на тлі «прилизаних і невиразних естрадних пісень», які звучали переважно англійською мовою, українські виконавці, опираючись на давні українські фольклорні традиції, запропонували Європі українською мовою потужний і запальний «весняний гімн» у стилі техно, який із радістю та захопленням сприйняла європейська слухачька аудиторія.

Отже, українська гаївка стала світовим хітом у 2021 році. Гурт «Go_A», зберігаючи національну ідентичність, популяризує Україну, українську мову й українську пісню, консолідує українське суспільство, займається патріотичним вихованням молоді» [2, с. 77].

Українські пісенні тексти відображають мовну особистість сучасного українського виконавця, який є талановитою багатогранною особистістю, бо доволі часто співак/співачка є ще й автором/авторкою пісенного тексту, композитором пісні, наприклад, Святослав Вакарчук (гурт «Океан Ельзи»), Руслана (Руслана Лижичко), Олег Скрипка, Ірина Білик, гурт «Танок на майдані Конго», Андрій Хливнюк (гурт «Бумбокс»), Ірина Федишин, Тарас Чубай (гурт «Плач Єремії»), Тарас Тополя (гурт «Антигіла»), Юлія Саніна (гурт «The Hardkiss»), Ірина Швайдак (гурт «Один в каное»), гурт «ONUKA» (Ната

Жижченко), Арсен Мірзоян, Артем Пивоваров, Дмитро Шуруп (проект «Ріанобой»), гурти: «Скрябін», «Тартак», «Був'є», «Друга ріка», «Без обмежень», «KADNAY», «Спів братів»; Христина Соловій, АльонаАльона (Альона Савраненко), Jerry Neil (Яна Шемаєва), Світлана Тарабарова, Wellboy (Антон Вельбой), Сергій Лазановський та ін.

Неординарна мовна особистість українського пісенного дискурсу Кузьми Скрябіна – колишнього лідера гурту «Скрябін» – «це глибоко філософська лірика непересічної особистості, харизматичного лідера, який став іконою українського року, людиною-легендою, справжнім патріотом, пісенна творчість якого була віддзеркаленням людського життя, енциклопедією, книгою буття із філософським баченням світу» [4, с. 334].

На нашу думку, метром української пісні, справжнім еталоном українськості є Тарас Петриненко і його незабутні пісні: «Україна», «Пісня про пісню» (Зорепадом летять роки...), «Господи, помилуй нас!», «Ми не закінчили розмову», які є золотим фондом української популярної музики.

«Мовна особистість постійно перебуває в процесі комунікації, реалізує відображення індивідуального мовного досвіду й загального досвіду всього людства, що стає об'єктом дослідження в різних галузях науки. Відтак заслуговує на вивчення пісенна творчість кожного виконавця» [3, с. 52].

Мовна свідомість кожної мовної особистості виявляється у мовній спроможності індивідуума. «Мовна спроможність є основою формування мовної свідомості і виповнюється нею (мовомисленням, мислеобрами, рефлексіями). У мовній свідомості умовно виділяють два рівні: перший містить предметний (денотатний) зміст, що характерний для мовної спільноти (його ми успадковуємо, переймаючи мову від старших). А другий (глибинний) – це вже власне усвідомлення, відкриття мовцем своєї мови, з елементами індивідуального авторського осмислення і вибору мовних варіантів на свій смак, мовленнєвих видів діяльності. Тут мовна свідомість постає як структура культурно й соціально зумовлених настанов щодо рідної мови, які відбивають колективні етно- і націєтворчі реалії і поняття, морально-етичні орієнтації певної мовної спільноти» [8, с. 178].

Сучасні дослідники є майже однотайними в питанні основної суті мовної особистості – це індивідуальність і неповторність, яка виявляється в індивідуальній картині світу мовця – його ідіолекті. Саме цю думку і підтверджують своєю творчістю сучасні мовні особистості вітчизняного пісенного дискурсу.

Література:

1. Бацевич, Ф., Чернуха, В. Мовна особистість у сімейному спілкуванні: лексико-семантичні виміри : монографія. Львів : ПАІС, 2014. 182 с.
2. Клещова Оксана. Український пісенний феномен (на матеріалі пісні «Шум» у виконанні гурту «Go_A»). *Лінгвістика*. 2021. № 1(43). С. 77–87. URL: <http://ling.luguniv.edu.ua/index.php/ling/article/view/81/84>
3. Клещова О., Помазан Д. Мовностилістичні особливості пісенних текстів Jerry Heil (на матеріалі пісень «Тато» і «Мрія»). *Лінгвістика*. № 2(46). 2022. С. 50–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ling_2022_2_7
4. Клещова О. Є. Лінгвістичний феномен пісенного дискурсу Кузьми Скрябіна. *Grail of Science*. 2023. № 31. Р. 330–335. Index Copernicus DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.15.09.2023.51>
5. Клещова О.Є. Український пісенний дискурс: сучасні символи. *Лінгвістика*. 2023. № 2(48). С. 83–97. URL: <http://ling.luguniv.edu.ua/index.php/ling/article/view/208/213>
6. Клещова О. Є. Український пісенний дискурс. Література в мультикультурному дискурсі : зб. мат. Всеукраїнської наук. к-ції / за заг. ред. О. Крижановської. Полтава : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2023. С. 93–101.
7. Космеда Т. А. Ego і Alter ego Тараса Шевченка в комунікативному просторі щоденникового дискурсу : монографія. Дрогобич : Вид-во КОЛО, 2012. 372 с.
8. Мацько Л. Мовна особистість Тараса Григоровича Шевченка як чинник формування українських філологів. *Волинь філологічна: текст і контекст. Лінгвостилістика XXI століття: стан і перспективи* : зб. наук. пр. / упоряд. С. К. Богдан. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2013. Вип. 15. С. 174–190.
9. Струганець Л. Поняття «мовна особистість» в україністиці. *Культура слова*. Вип. 77. 2012. С. 127–133.